

ze zákona, nýbrž o nepřípustnost exekuce na základě smlouvy o postupu požární náhrady, a poněvadž tento postup byl prokázán, jest exekuce vedená žalovaným proti postupiteli nepřípustná.

Čís. 15450.

Jde o dva nároky podstatně různé právní povahy, má-li pojistník volbu mezi nárokem na vystavení pojistky prosté pojistného (prémii) s redukovanou pojistnou sumou (t. ř. kapitalisace) a nárokem na odkupné.

Kdy se počíná promlčení nároku na t. ř. kapitalisaci.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv I 2047/34.)

Žalobce uzavřel v září 1919 u žalované pojištění na dožití a úmrtí. Pojistil se na 20.000 Kč. Se žalovanou pojišťovnou ujednal, že 20.000 Kč v případě jeho úmrtí bude vyplaceno manželce před 1. červencem 1936. Dožije-li se 1. července 1936, že má právo žalobce voliti jeden ze způsobů výplaty, jak uvedeny jsou v pojistce. Pojistná premie činila ročně 1.451 Kč 67 h a byla splatná vždy 1. července. Žalobce platil po 10 let. Prémii splatnou 1. července 1929 nezaplatil, 12. března 1930 zastavil pojistku firmě Zikmund G. a uvědomil o tom žalovanou, která zastavení vzala na vědomí. Ani žalobce, ani firma Zikmund G. až do 18. března 1933 se žalovanou nejednali. Teprve dne 18. března 1933 žádala firma Zikmund G. žalovanou, aby jí sdělila výkupní hodnotu předmětné pojistky. Žalovaná na to odpověděla, že nebude konati žádné platy, ježto veškeré nároky z pojistky jsou promlčeny. Žalobce se nyní domáhá žalobou určení, že pojišťovací smlouva z pojistky ze dne 23. září 1919 v redukované pojistné hodnotě per 16.140 Kč, jsouc zatížena zástavním právem firmy Zikmund G., trvá po právu a že žalovaná jest povinna vystaviti a odevzdati firmě Zikmund G. novou pojistku znějící na kapitálovou částku 16.140 Kč a opatřenou zástavní doložkou ve prospěch firmy Zikmund G., z níž by byl zřejmý závazek žalované vyplatiti zástavní věřitelce firmě Zikmund G. v případě úmrtí žalobcova před 1. červencem 1936, nejpozději však 1. července 1936, částku 16.140 Kč. N i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobu maje za to, že veškeré nároky z pojistky pro žalobce zanikly promlčením ve smyslu §§ 16 a 22 všeob. poj. podmínek. Jest posouditi, o jaký nárok jde a zda nastaly podmínky jeho promlčení. V úvahu přicházejí ze všeobecných poj. podmínek hlavně §§ 16 a 21 s dodatkem (doplňkem) z 23. září 1919 k § 16, o jejichž

zásadní účinnosti není důvodu pochybovati hledíc k předpisu § 153, druhý odstavec zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Jde však o jejich výklad. V § 16 se záhlavím »o odkupu a nezrušitelnosti« jest v úvodní větě vytčeno, že pojistky, jež jsou aspoň tři léta v platnosti, nebudou následkem zastaveného placení pojistného zrušeny bez náhrady pojistníku. Podle doslovu dodatku k § 16 má pojistník volbu mezi vystavením pojistky prosté pojistného (prémii) s redukovanou pojistnou sumou (kapitalisace) nebo poskytnutím odkupného. Z doslovu toho je patrné, že jde o dva nároky podstatně různé právní povahy. Ten rozdíl se povšechně zračí i v přednesu žalované, jež mluví o alternativním nároku pojistníkově buď na odkupní hodnotu nebo na uložení t. zv. prémiové rezervy jako vkladu jednou pro vždy pro nové pojištění znějící na zmenšenou pojistnou hodnotu. To také odpovídá druhému odstavci tohoto dodatku k § 16, jednajícímu o podstatě kapitalisace a základu pro její vypočtení. Poněvadž není o dalších podmínkách tohoto »nového pojištění« zvláštního předpisu, jest míti za to, že jsou mu podkladem podmínky původního pojištění, ovšem mimo úchytky podávající se z toho, co právě bylo uvedeno (zmenšená pojistná hodnota a odpadnutí povinnosti platiti běžné prémie). Setrvalo tedy v účinnosti i ustanovení, ježto se vztahuje na splatnost pojistné částky (srov. též § 16 c) úsudkem z opaku). V tomto smyslu lze mluvit spíše o pokračování ve starém pojištění nežli o pojištění novém. Tak zvaná kapitalisace dospěje proto k splatnosti podle původního ujednání, a protože v ní spočívá podstata nároku vyhrazeného pojistníku podle shora zmíněné první alternativy, plyne z toho, že platí totéž i pro jeho splatnost, která se tudíž řídí podle pojistné příhody. Že by tato byla nastala, nebylo ve sporu ani tvrzeno, a nelze proto mluvit o splatnosti tohoto nároku. Promlčení jeho nemohlo se tedy ještě ani počítati (§ 1478, posl. věta obč. zák.). Jelikož jest žalobou uplatňován v podstatě tento nárok, jest lichá námitka, že by byl promlčen. Pokud se žalobce domáhá vystavení pojistky, odpovídá to doslovu zmíněného dodatku k § 16 všeob. poj. podmínek. Toto oprávnění žádati vystavení pojistky, v podstatě tedy jen listiny o vlastním nároku, není rozhodné pro řešení otázky promlčení. Na těchto úvahách nic nemění ustanovení § 21, odst. 1 všeob. poj. podmínek, podle něhož práva z pojišťovací smlouvy zanikají promlčením ve třech letech nejen po nastalé události společnost zavazující, nýbrž i po zastavení placení pojistného (§ 16), neboť tento posléze uvedený předpis může míti platnost jen s omezením, pokud totiž promlčení to podle všeobecných právních pravidel dopouští povaha nároku. I když by to možné při odkupu jako při bezodkladném plnění, vyplývá z předcházejících vývodů, že u druhého nároku jest tomu jinak. V tom smyslu jest omeziti i účinnost ustanovení § 16, odst. 14 posl. věta, že po projití tří let nastane podle § 21 promlčení. Tento výklad uvádí v soulad ustanovení poslední věty § 16, odst. 14 s tím, co jest obsaženo v první větě odst. 14 § 16, podle níž se pokládá kapitalisační hodnota za pojištěnou, nastane-li pojistná příhoda v tříletí od nezaplacené prémie, aniž pojistník prohlásil svou vůli o nárocích z po-

jistky. Takto omezené promlčení vede k stejnému výsledku i pro dobu po uplynulém tříletí (ovšem počítanou se zřetelem k velicímu předpisu § 19, první odst. druhá věta zák. pojišť.), kdy na místo nevykonané volby pojistníkovy nastupuje její ztráta. Takovéto posuzování zažalovaného nároku pojistníkovy hověí zajisté i uvedenému záhlaví § 16 poj. podm. o nezrušitelnosti pojištění. Odvolací soud, nevystihnuv rozdíl mezi nároky z pojistné smlouvy a řídě se toliko doslovem § 21 poj. podm. a § 19 poj. zák., neposoudil věc správně po právní stránce. Námitka promlčení, pro kterou nevyhověl odvolací soud určovacímu žalobnímu žádání, není tedy opodstatněna. Druhá část žalobní žádosti, v které se žalobce domáhá vystavení pojistky, jest jen důsledkem oprávněnosti hlavního nároku, k němuž jest podružné povahy, a tkví v doslovu dodatku § 16 všeob. poj. podm.,

Čís. 15451.

K § 20 zák. čís. 154/34 Sb. z. a n.

Předpis § 20, první odstavce zák. čís. 154/34 Sb. z. a n. vyžaduje, aby zaměstnavatel s k u t e č n ě obdržel oznámení o úrazu nebo nemoci zaměstnance; nestačí, že oznámení bylo zaměstnancem zaměstnavateli odesláno.

(Rozh. ze dne 1. října 1936, Rv I 975/36.)

Žalobce tvrdě, že byl žalovaným bezdůvodně propuštěn dne 30. března 1935, ač mu příslušela čtvrtletní šestinedělní výpověď, domáhá se na žalovaném mimo jiné i náhrady platu za dobu odpovídající skončení služebního poměru řádnou výpovědí. Proti žalobě namítl žalovaný, že služební poměr se žalobcem byl rozváznán důvodně, poněvadž ten, ač dne 26. března 1935 vyzván, by podal zprávu o svém zdravotním stavu, tak neučinil. P r v ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal v této části podle žaloby vzav za prokázáno, že na výzvu žalovaného odpověděla žalovanému Marie T. jménem žalobcovým, že nemoc žalobcova potrvá ještě asi 6 dní.

N e j v y š š í s o u d zrušiv rozsudek odvolacího soudu uložil odvolacímu soudu nové jednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

K tomu, aby zaměstnanec vyhověl oznamovací povinnosti uložené mu v § 20, odst. 1 zák. čís. 154/34, nestačí, že zaměstnanec oznámení zaměstnavateli odeslal, nýbrž se vyžaduje, aby zaměstnavatel oznámení skutečně obdržel. Oznámení zaměstnancovo zaměstnavateli má pro tohoto značný význam, uváží-li se zejména, že zaměstnavatel v případě delší nepřítomnosti zaměstnancovy musí včas zařídit, aby chod podniku netrpěl nepřítomností zaměstnancovou. Nevyhovění oznamovací povinnosti ve lhůtě stanovené v § 34 čís. 4 zák. čís. 154/34 oprávně-